

Afgørelser – Reg. nr.: 07437.00

Fredningen vedrører: Fredmosen

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 30-12-1983

Fredningsnævnet 16-11-1981

Kendelser

Deklarationer

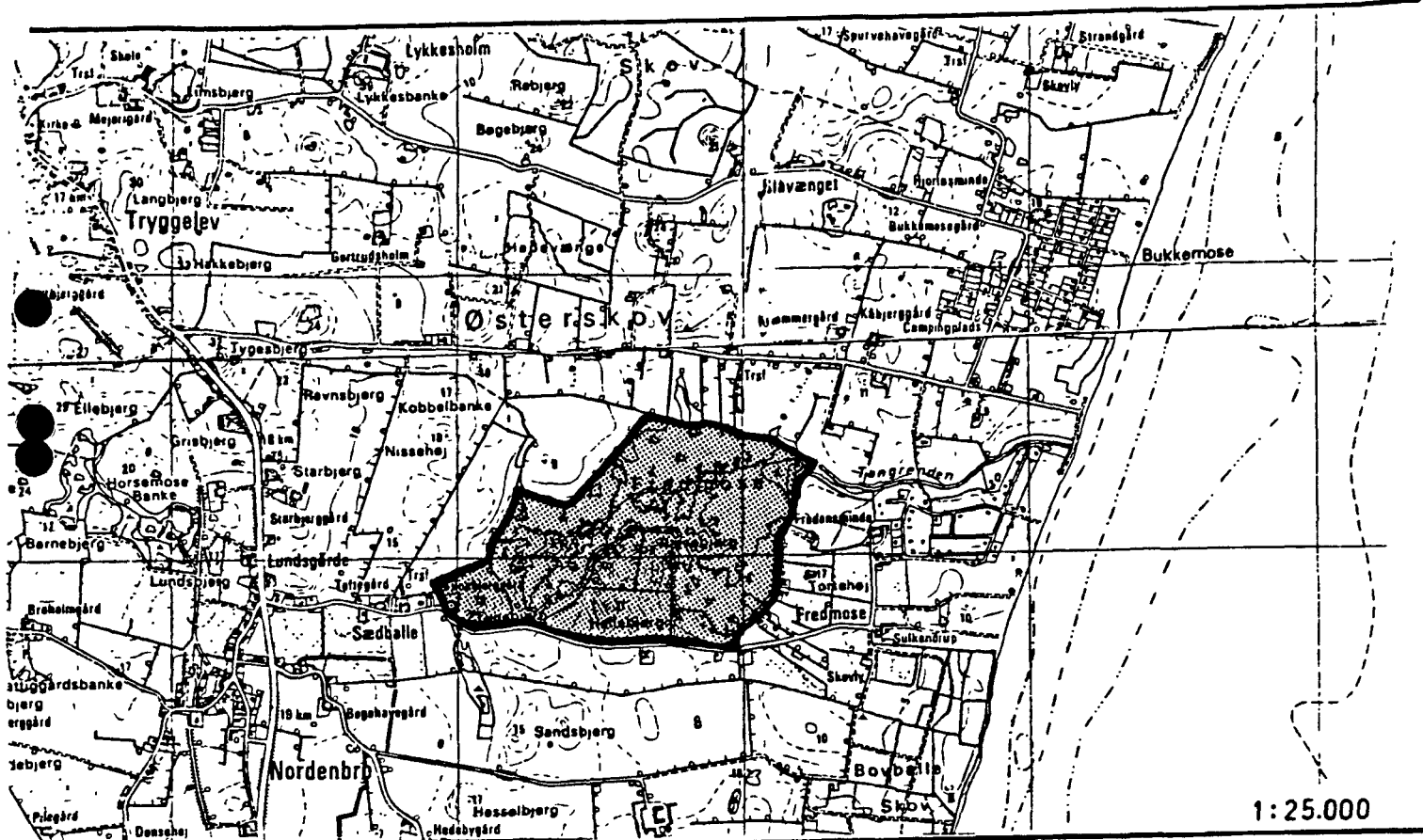
OVERFREDNINGSNÆVNET>

Lokalitet: Fredmosen

Kommune: Sydlangeland

Sogn : Magleby

Reg. nr.: 481-04-05

Ejer : Privat

Areal : 65 ha

Fredet : FN 16/11-1981
OFN 30/12-1983

Formål : Bevaring af betydelige ornitologiske interesser, samt bevaring af en særpræget plantevækst, der knytter sig til mosen.

Indhold : Området skal henligge i dets nuværende tilstand og således at den karakteristiske flora og fauna ikke ændres. Forbud mod afvanding eller dræning, forbud mod opdyrkning af hidtil udyrkede arealer og tilplantning med løv- og nåletræer. Forbud mod ændring af terrænformer, opførelse af bygninger m.v., camping og henlæggelse af affald.

Fredningsnævnets afgørelse kan af enhver dertil berettiget indbringes for Overfredningsnævnet inden 4 uger, jfr. naturfredningslovens § 24 stk.2 jfr. § 22 stk.2.

Fredningskendelsen vil være at tinglyse ved fredningsnævnets foranstaltning på de berørte ejendomme med forprioritet i henhold til naturfredningslovens § 64.

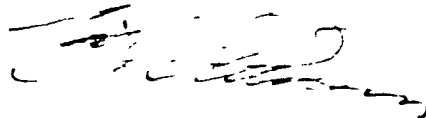
Jul. Paulsen.

Hans Larsen.

Jørgen Rasmussen.

Genpartens rigtighed bekræftes

Fredningsnævnet for Fyns Amts sydlige fredningskreds,
den 16. nov. 1981.

OVERFREDNINGSNÆVNET

Den 30. december 1983

Sag nr. 2507/81

Efter påklage stadfæstes fredningsnævnets ovenstående afgørelse med den ændring, at fredningsbestemmelsernes punkt 4 og 8 udgår.

P o v

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

Overfredningsnævnets afgørelse

af 30. december 1983

om erstatning i anledning af fredningen af
Fredmosen ved Sædballe, Sydlangeland kom-
mune (sag nr. 2507/81).

Fredningsnævnet for Fyns amts sydlige fredningskreds har den 16. november 1981 truffet afgørelse om erstatning i anledning af den samtidig besluttede fredning af Fredmosen ved Sædballe, Sydlangeland kommune, ialt ca. 66 ha. Erstatning er tilkendt Fredmosedigets landvindingsløg og de af fredningen berørte 6 lodsejere med ialt 90.020 kr., hvoraf 56.000 kr. udgør erstatning for påbud om etablering af visse rensningsforanstaltninger.

Efter at Fyns amtsråd har påklaget fredningsnævnets afgørelse, har overfredningsnævnet dags dato stadfæstet fredningskendelsen med navnlig den ændring, at bestemmelserne om spildevand, herunder de nævnte påbud, udgår. Det følger heraf, at fredningsnævnets beslutning om tilkendelse af erstatning i anledning af disse påbud, må ophæves.

Idet fredningsnævnets erstatningsfastsættelser iøvrigt kan tiltrædes, stadfæstes herved fredningsnævnets erstatningsafgørelse med følgende ændringer:

Arne Jensen som ejer af matr.nr. 60 m.fl., Nordenbro By, Magleby 5.640 kr.

Else Marie og Dan Paludan som nuværende ejere af matr.nr. 75 a, sstd. 1.000 kr.

Samtlige erstatningsbeløb forrentes ifølge naturfredningslovens § 19, stk. 4, 1. punktum, fra den 16. november 1981 (datoen for fredningsnævnets afgørelse) med en årlig rente, der er 1% højere end den til enhver tid af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto.

Det samlede erstatningsbeløb på 34.020 kr. med renter udredes af staten med 75% og Fyns amtsråd med 25%.

P o v

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

FREDNINGSNÆVNET>

K E N D E L S E

om

16/11-1981

fredning af Fredmosen, Sædballe, Sydlangeland.

*Fyns aamts Sydlige Fredningskreds.*Fredningssagens rejsning.

Danmarks Naturfredningsforening har ved skrivelse af 27/9 1972 rejst sag om fredning af den ca. 49 ha. store mose, Fredmosen ved Sædballe, med omgivelser ca. 16 ha. Fredningspåstanden går i hovedsagen ud på bevarelse af den nuværende tilstand, hvilket ønskes opnået ved forbud mod afvanding eller dræning, forbud mod opdyrkning af hidtil udyrkede arealer og tilplantning med løv- og nåletræer, forbud mod anvendelse af kemiske plante- eller insektdræbende midler, mod ændring af terrænformer, opførelse af bygninger m.v., camping og henlæggelse af affald. Endvidere ønskes forbud mod tilledning af spildevand, hvilket - som det fremgår af det nedenfor refererede - for så vidt er en ændring af den bestående tilstand, idet der nu i vidt omfang ledes spildevand og anden forurenede vand til mosen. Baggrunden for fredningspåstanden er de betydelige ornitologiske interesser kombineret med et hensyn til bevaring af en særpræget plantevækst, som er knyttet til mosen, og hvorom der foreligger nærmere redegørelse i bilag til rejsningsskrivelsen fra Dansk Ornitologisk Forening, Landbohøjskolens botaniske Institut m. fl.

Nævnets behandling:

Fredningsnævnet har foretaget de foreskrevne bekendtgørelser om fredningssagens rejsning, og har indhentet erklæringer fra de interesserede myndigheder og institutioner. Nævnet har afholdt 2 offentlige møder, nemlig den 12/11 1974 og den 3/8 1976 samt tillige møder med teknisk sagkyndige m.fl. den 14/3 og 12/9 1978 og 3/2 1981. Under sagens gang er der fremkommet protester fra lodsejerne særlig mod bygningsbestemmelserne og forbud mod anvendelse af kemiske insekt- og ukrudsdræbende midler. Sydlangelands kommune har stort set anbefalet fredningen, men har protesteret mod forbud mod tilledning af spildevand og mod anven-

delse af kemikalier på landbrugsjord. Endvidere har kommunen ment, at det bør være tilladt at om- og tilbygge eksisterende landbrugsbygninger i et sådant omfang, at de til enhver tid er rationelle til landbrugsdrift.

Fyns amtskommune har anbefalet fredningen under forudsætning af, at den kan gennemføres uden væsentlige udgifter for amtskommunen, i hvilken forbindelse man har påpeget, at visse af de foreslåede indgreb i forvejen er forhindret gennem by- og landzoneloven.

Dansk Ornitologisk forening anmodede under sagens gang om, at der måtte blive indføjet bestemmelser om forbud mod færdsel i mosen og jagt inden for det fredede område i fuglenes yngletid, d.v.s. fra 1/3 til 15/7. I et indlæg af 30/1 1976 anmodede Naturfredningsforeningen om, at der måtte blive optaget en bestemmelse om, at rørskær kun måtte finde sted fra 1/1 til 1/3, og at der højst skæres halvdelen af mosens samlede rørareal. Endvidere skal der omkring åbent vand efterlades rørbræmmer af mindst 20 m's bredde. Derimod ville foreningen efter brevveksling med Naturfredningsrådet ikke fastholde påstanden om forbud mod normal, forsvarlig anvendelse af pesticider på de nu opdyrkede arealer. Fredningsplanudvalget tilslutter sig den ændrede påstand.

Under møderne fremkom indlæg fra "Fredmosedigets Landvindingslag", hvis interesser i sagen nævnet ikke gennem rejsningsskrivelsen eller under den indledende høringsprocedure var gjort opmærksom på. Alle arealer omkring diget op til kote 2,0 er tilsluttet landvindingslaget ifølge landvæsenskommissionskendelse fra 1943 og dermed også Fredmoseområdet. Formålet med landvindingslaget er at blokere for havets indtrængen ved højvande og at kunne afvande arealerne gennem Tangrenden ved lavvande. De således fremkomne oplysninger gav anledning til en omfattende brevveksling og forhandling mellem amtsrådets vandvæsenssagkyndige, Sydlangelands kommune og Naturfredningsrådet, idet problemet med at forhindre en ud fra fredningens formål uønsket tilledning af forurenede vand fra Tangrenden og dennes til-

løb, kaldet Mejerirenden, der var ret forurennet, syntes vanskeligt at løse. Landvindingslaget nedlagde herunder påstand om erstatning med 210.000 kr. og om, at havdiget med undervandssluse i sin helhed skal overtages og fremtidig vedligeholdes af de i fredningen interesserede under amtsrådets tilsyn. Også Naturfredningsrådet blev delagtiggjort i de opståede problemer. Rådet udtalte herunder, at mosens karakter af rørsump med rør af arten Hvas Avneknippe næppe ville blive skadet af en vis saltpåvirkning, der muligt kunne medvirke til, at hæmme tilgroningen af mosen med pilekrat, hvilket er uønsket ud fra naturvidenskabelige interesser. Der kan derfor ikke ud fra fredningsmæssige interesser være behov for en yderligere sikring af havdiget. Derimod måtte rådet lægge megen vægt på, at der sker afvikling af de bestående spildevandstillædninger.

På den således givne anledning søgte nævnet med bistand af amtskommunens vand- og miljøafdeling at opnå en kortlægning af spildevandstillædningerne, hvilket også lykkedes, for så vidt som amtet kunne opgive det omtrentlige antal husstande, der udleder husspildevand til Mejerirenden, Skovrenden eller Tangrenden, nemlig ca. 33, hvoraf de fleste dog har septic-tank. Der er ca. 8 ejendomme, som udleder spildevand direkte til mosen, hvoraf de fleste har septic-tank og tillige sivebrønd. Det blev endvidere oplyst, at Fredmosen ikke ville få tilført spildevand i samme omfang, som hidtil, hvis Tangrenden havde været oprenset. Det blev senere under sagens gang fra kommunen oplyst, at nedlæggelsen af ^{Trøgsløvs} Nørdenbro Mejeri havde bevirket mindre tilstrømning af forurennet vand gennem Mejerirenden, men på den anden side også, at Mejerirenden derefter mest fører drænsvand, som man skal være varsom med at afskære, idet der dermed vil blive tilført mosen så lidt vand, at tilgroningen kan fremmes. Under et senere møde, hvorunder de senest fremkomne oplysninger blev forelagt de interesserede, fastholdt Danmarks Naturfredningsforening fredningspåstanden og lagde vægt på, at der blev fastsat en tidsfrist for etablering af betryggende spildevandsforhold, altså således, at der inden en vis frist skulle etableres en afskærende ledning, som fører spildevandet uden om mosen. Landvindingslaget forhøjede erstatningspåstanden under hensyn til den siden den første behandling i sagen skete stigning i bygprisen, og fra kommunens side blev det oplyst, at man af økonomiske grunde måtte afstå fra inden for en overskuelig fremtid at bekoste anlæg af rensningsforanstaltninger med hensyn til spildevandet i Mejeri- og Tangrenden.

Nævnets medlemmer var nu enige om, at søge fredningspåstanden fremmet på det foreliggende grundlag med den intention, at man skulle forsøge på at undgå tilledning af spildevand til mosen fra de nævnte vandløb, men under udarbejdelsen af kendelsen blev formanden opmærksom på, at man i virkeligheden savnede nogle oplysninger om niveau og koter, for at man kunne fastslå, om intentionen lod sig realisere ved blot - som det havde været tanken - at sætte en sluse eller et stigbord ved Fredmosens udløb til Tangrenden. Formanden anmodede derfor amtsrådets sagkyndige om at undersøge disse spørgsmål nærmere. Den 23. december 1976 fremkom en indgående redegørelse fra Vand- og Miljøafdelingen. Det fremgår heraf, at der mellem Fredmosen og Tangrenden er en terrærnkote på + 0,22, bundkoten ved mosens udløb er $\pm$ 0,47 og bunden ved Tangrendens udløb ved havslusen er $\pm$ 0,59, det vil sige, at der er næsten vandret bundløb fra Fredmosen til havslusen. Heraf følger videre, at når vandspejlet ved større afstrømninger kommer op over kote + 0,22 - og en kote på + 0,40 er efter de lokale beboeres udsagn ikke ualmindelig - vil vandspejlet samtidig dække såvel Fredmosen som Tangrendens omgivelser. De således fremkomne oplysninger vil betyde, at en virkeliggørelse af nævnets oprindelige hensigter, næst at kræve et indgående nivellement af hele området, antagelig vil kræve anlæg af klapsluse og etablering af dige mellem mosen og Tangrenden eller evt. afskærende ledning og muligvis en pumpestation, alt til meget vanskeligt beregnelige, men formentlig betydelige omkostninger. Det anføres videre i redegørelsen, at omkostningerne næppe kan pålægges lods-ejerne under landvindingslaget, idet disse ikke er ene om at tilføre spildevand til området.

Redegørelsen har følgende konklusion:

"Det kan slutningsvis oplyses, at Fredmosen i henhold til den af Fyns amtsråd i medfør af miljølovens § 61 udarbejdede recipientkvalitetsplan er foreslået anvendt som værende egnet som referenceområde for naturvidenskabelige studier samt værende egnet som fiskevand til lyst- og / eller erhvervs-fiskeri.

Sydlangelands kommune har tiltrådt denne målsætning for Fredmosen

Denne målsætning skulle medføre, at Fredmosen fremover skal søges friholdt for uønsket tilledning af letnedbrydelige organiske stoffer, næringssalte, slam eller andet, som kan forstyrre denne målsætning.

Af hensyn til mosens vandudskiftning forekommer det ikke umiddelbart at være en fordel at afskære f.eks. Mejerirendens vandføring fra mosen.

Her må målsætningen formentlig gå i retning af fornøden rensning af spildevand inden det tilføres Mejerirenden."

Indlægget gav anledning til fornyet brevveksling med interesserede myndigheder m.fl. idet man fra nævnets side påpegede, at den oprindeligt påtænkte opførelse af en lav dæmning med sluse som fredningsvilkår rejste adskillige problemer, herunder især hvem man kunne pålægge et sådant arbejde, og om dette ikke ville gå udenfor, hvad der er hjemmel til efter naturfredningslovens § 23, foruden at der kan blive spørgsmål om vanskeligt beregnelige omkostninger. Det andet alternativ ville være at gennemføre fredningen iøvrigt uden at røre ved afløbsproblemerne og henstille til amtskommunen og Sydlangelands kommune snarest muligt og bedst muligt at løse områdets spildevandsproblemer uafhængigt af frednings-sagen.

Fredningsplanudvalget gik ind for den sidstnævnte løsning, der også fandt støtte fra Naturfredningsrådet og Sydlangelands kommune. Ved fredningsplanudvalgets høringssvar blev nævnet bekendt med et notat fra Miljøministeriet, som konkluderer i, at det ikke er sandsynliggjort, at den resterende ret beskedne tilførsel af husspildevand truer de konkrete fredningsinteresser på en så afgørende måde, at der er grund til at gribe ind i de kommunale myndigheders spildevandsplanlægning.

Danmarks Naturfredningsforening fastholdt derimod, at der bør opføres en lav dæmning ud mod Tangrenden med sluse, og atilderne til forureningen af mosen bør løses inden for ca. 3 år.

Fredningsnævnets overvejelser:

Nævnet har fundet at måtte træffe valget mellem enten at udsætte fredningssagen i længere tid endnu på vanskelige og indgående undersøgelser af teknisk art, eller at fremme sagen så langt man kan komme på det foreliggende grundlag, alt således, at der foreløbig ikke træffes bestemmelse om afspærring af mosen fra Tangrenden og dennes tilløb, men med en henstilling til de kompetente myndigheder om, at en forsvarlig løsning af spildevandsproblemerne fremmes mest muligt. Nævnet går ud fra, at pligt til oprensning og vedligeholdelse af private vandløb påses overholdt. Derimod har nævnet ment det overkommeligt at hindre direkte udledning af hus- og staldspildevand fra de få

ejendomme . syd og sydøst for mosen, hvorfra der nu udledes spildevand direkte til mosen. Erstatningsproblemerne i forbindelse med fastsættelsen af erstatningsbeløb til disse lods-ejere har dog også været betydelige, jfr. herom erstatnings-afsnittet.

På det således foreliggende grundlag har nævnet fundet, at mosen bør fredes i alt væsentligt i overensstemmelse med den nedlagte påstand med visse modifikationer. Der henses herved til de tilvejebragte oplysninger om plante- og dyrelivet i området, og det tages i betragtning, at der er tale om et særpræget landskab med sø-, mose og sumpområde med omgivende karakteristiske hatformede bakker af den specielle lange-landske type. Der bør ikke finde nogen indskrænkning sted af arealets omfang. Nævnet finder ikke, at der er helt tilstrækkelig grund til at indføre andre bygningsbestemmelser end, at bebyggelse kun kan ske tilknytning til de eksisterende bygninger og kun til landbrugsformål. Ensilagebeholdere og siloer må dog kun opføres med fredningsnævnets godkendelse. Efter de ændrede påstande indskrænkes forbuddet mod anvendelse af ukrudts- og insektmidler til udyrkede arealer, hvor de iøv-^{fornuftigvis} rigt næppe vil blive anvendt. De foreslåede indskrænkninger i adgangen til at drive jagt i området må skønnes overflødige, da jagt uden for de foreslåede tidsrum i forvejen stort set er forbudt ifølge jagtloven. Nævnet finder at måtte fastslå, at adgangen til rørskær ikke hidtil synes at have medført næneværdige ulemper for dyrelivet. Da der nu ved bestemmelsen i § 43 stk. 3, som formuleret ved lov 219 af 24/5 1978, jfr. lovbekg. 435 af 1/9 1979, er indført et generelt forbud mod rørskær i perioden 1/3 til 1/11 finder nævnet ikke grundlag for andre indskrænkninger i rørskærsretten. Sådanne indskrænkninger ville iøvrigt udløse erstatning til mosens ejer. Nævnet er herved opmærksom på, at for kraftige restriktioner med hensyn til rørskær let kan fremme en uønsket tilgroning af mosen.

Den af fredningsnævnet antagne tekniske sagkyndige har påpeget, at et antal ejendomme øst og sydøst for mosen udleder spildevand til denne, som kun renses ved at passere primitive rensningsanlæg. En effektiv rensning vil kræve opsamling. Antallet af beholdere vil medføre ikke uvæsentlige omkostninger. Da disse ejendomme ikke er omfattet af fredningspåstanden, og da nævnet gerne ser, at sagen nu tilendebringes, har man ikke taget skridt til inddragelse af yderligere arealer i sagen.

Der foretages neden for en tydeliggørelse af påstanden i rejsningsskrivelsen med senere ændringer, men uden at realitetsændringer ud over de foran refererede er tilsigtet.

Herefter bestemmes:

Mosen Fredmosen, Nordenbrogård, Hovedgård, Magleby sogn, Sydlangelands kommune inden for det på vedføjede kortbilag afgrænsede område, nemlig

Matr.nr.	Areal efter matriklen	Grafisk beregnet areal	Ejer
3-d	5359 m ²		Nordenbrogård v/ Ulrik Benedikt greve Ahlefeldt-Laurvig.
123	412379 -		do.
1-x	47780 -		5 lodder do.
60	48234 -		gdr. Arne Jensen, Fredmosevej 23, Humble.
del af 2-a		ca. 2,10 ha	Magleby Præsteembede.
2-p	1139 -		gdr. Arne Jensen, Fredmosevej 23, Humble.
del af 11-a og af 11-b		ca. 11,3 ha.	gdr. Knud Tunebjerg Rasmussen, Sædballevej 19, Humble.
76-c	1070 -		malermester Viggo Clemmensen, Nordenbro, Humble.
del af 78-b		ca. 1,7 ha.	gdr. Arne Jensen, Fredmosevej 23, Humble.
75-a	1550 -		Hans Christensen, Fredmosevej 21, Humble.

underkastes fredning, således at området skal henligge i dets nuværende tilstand og således at den karakteristiske flora og fauna ikke ændres.

Det skal således ikke være tilladt

- 1) at opføre bygninger (herunder skure, boder og transformatorstationer) eller at opstille master og andre skæmmende indretninger, og området må ikke anvendes til camping.

Det skal dog være tilladt at opføre bygninger, der er nødvendige til landbrugsdrift, men kun i umiddelbar tilknytning til bestående landbrugsbygninger. Ombygning af bestående bygninger kan ske under tilsvarende betingelser. Siloer og ensilagebeholdere må dog kun opføres med fredningsnævnets godkendelse.

- 2) at foretage terrænændringer ved afgravning eller opfyldning, anlæg af andedamme, sportsanlæg, væddeløbsbaner og lignende,
- 3) at foretage ændringer af mosens vandstand, herunder at indvinde vand fra mosen. Såfremt det skulle vise sig nødvendigt at tilføre mosen yderligere vandmængder fra de nærliggende vandløb, respektive forhindre tilførsel, kan fredningsnævnet efter forhandling med primær- og amtskommunale myndigheder søge etableret hensigtsmæssige foranstaltninger med henblik herpå,
- 4) at anvende stoffer, der kan føre til forurening af området. Det er således kun tilladt at anvende insekt- eller ukrudtsbemæmpende midler på dyrkede arealer, ikke på udyrkede arealer eller sådanne, som henligger til vedvarende græsning. Urenset spildevand må ikke tilføres mosen, udover vand, der måtte sive ind i mosen fra Tangrenden og andre eksisterende vandløb. Nye tilløb må ikke etableres. Det pålægges følgende lodsejere at etablere rensningsforanstaltninger, trixtanke, mod erstatning:

Ejeren af matr.nr.75-a, Fredmosevej 21, Hans Christensen (helt ny afløbsinstallation),
ejeren af matr.nr.60, Fredmosevej 23, Arne Jensen (etablering af trixtank og støbning ved møddingsplads),
- 5) at henkaste affald og at henstille udrangerede biler, maskiner og lignende, og
- 6) at opdyrke udyrkede arealer eller at foretage tilplantning med nåle- eller løvtræer.
- 7) Fredningen skal ikke være til hinder for, at fredningsmyndighederne, eller den som dertil bemyndiges, iværksætter passende plejeforanstaltninger for at opretholde den ønskede naturtilstand.
- 8) Statsskovdistriktet anmodes om at lade foretage markering af det fredede område ved anbringelse af pæle eller lignende.
- 9) Der skal efter forudgående meddelelse til ejerne være adgang ad bestående veje eller stier til det fredede område i særøst, videnskabeligt øjemed.
- 10) Det pålægges Fredmosedigets Landvindingslag at holde den nuværende udløbskote for lavvandstanden i Fredmosediget på - 0,59 og at vedligeholde dæmning og sluse, alt med henblik på, at saltvand ikke i større omfang end nu strømmer fra havet ind i Tangrenden.

Da de samlede erstatningsbeløb ikke overskrider 100.000 kr., sker der ikke automatisk forelæggelse for Overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 25.

Fredningsnævnets afgørelse kan af enhver dertil berettiget indbringes for Overfredningsnævnet inden 4 uger, jfr. naturfredningslovens § 24 stk.2 jfr. § 22 stk.2.

Fredningskendelsen vil være at tinglyse ved fredningsnævnets foranstaltning på de berørte ejendomme med forprioritet i henhold til naturfredningslovens § 64.

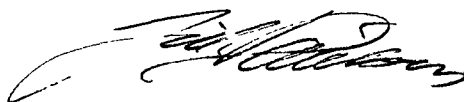
Jul. Paulsen.

Hans Larsen.

Jørgen Rasmussen.

Genpartens rigtighed bekræftes

Fredningsnævnet for Fyns Amts sydlige fredningskreds,
den 16. nov. 1981.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'Jul. Paulsen', written in a cursive style.

Erstatningsafgørelse.

Ved nævnets kendelse af d.d. er der truffet bestemmelse om fredning af Fredmosen, Sædballe, Magleby sogn, Sydlangelands kommune, med omgivelser. Ved kendelsen lægges kun beskedne bånd på sø- og landbrugsarealer, idet videregående bånd er opgivet, og der træffes ikke - som oprindeligt planlagt - bestemmelser om foranstaltninger til at hindre vand fra Tangrenden i at strømme ind i mosen.

Godsejer Ulrik greve Ahlefeldt-Laurvig har nedlagt påstand om erstatning for værdiforringelse efter fredningsnævnets skøn. De øvrige lodsejere har ikke nedlagt bestemte erstatningspåstande.

Fredmosedigets landvindingslag har nedlagt påstand om erstatning med 210.000 kr., men har senere forhøjet påstanden til et skønsmæssigt anslået højere beløb i anledning af bygprisens stigning. Erstatningsbeløbene fastsættes under hensyntagen til de forholdsvis beskedne bånd, som efter nævnets holdning lægges på landvindingslaget, mosens ejer og de enkelte lodsejere.

Der vil således ikke kunne tillægges landvindingslaget erstatning som påstået for mistede udnyttelsesmuligheder af landbrugsjord, men alene en skønsmæssigt fastsat erstatning for påbudet om til stadighed at vedligeholde diget og opretholde den vandstand i afvandingsområdet, som almindeligvis holdes nu. Beløbet fastsættes til 10.000 kr.

Nævnet finder ikke anledning til at skelne mellem højere og lavere liggende arealer, men fastsætter en enhedspris på 850 kr. pr. ha. som udgangspunkt, dog at der ikke bør sættes noget lavere erstatningsbeløb end 1.000 kr. til den enkelte lodsejer.

Særlig for så vidt angår selve mosen bemærkes, at der ikke sker nogen indskrænkning i ejerens adgang til rørskær i forhold til lovens ordning, jfr. naturfredningslovens § 43 stk.3.. Det er oplyst, at engarealerne omkring mosen, der er udlejet til græsning, udgør ca. 4 ha. Da fredningsbåndet på selve mosen alene kommer til at bestå af et forbud mod afvanding af mosen, hvilket iøvrigt efter Naturfredningslovens § 43 stk.1 kun ville kunne ske med amtsrådets samtykke, sættes erstatningen til godsejer Ulrik greve Ahlefeldt-Laurvig til 5.000 kr.

Vedrørende erstatningen for etablering af rensningsanlæg bemærkes, at nævnets formand efter at sagen i og for sig var klargjort til afsigelse af kendelse efter det sidste møde i sagen den 14/3 1978 i henhold til dertil meddelt bemyndigelse entrerede først med een autoriseret kloakmester, og derefter med en anden for at opnå en udtalelse om størrelsen af omkostningerne ved etablering af trixtanke. Da man ikke modtog noget svar, antog nævnet ingeniør Ove Engstrøm, der er anerkendt specialist med hensyn til

kloakarbejder og almindeligt anvendt af domstolene på egnen som skønsmand, til at afgive erklæring. Efter besigtigelse sammen med kommuneingeniøren og nævnsformanden har han redegjort for hvilke ejendomme, der bør pålægges at forbedre rensningsforanstaltninger og om bekostningen herved. Denne redegørelse lægges til grund ved erstatningsberegningen. Herefter tillægges der følgende yderligere erstatningsbeløb:

Gdr. Arne Jensen som ejer af matr.nr.60, 2-p og 78-b ialt 6 ha. 6373 m ² beregnet i forhold til arealet	5.640 kr.
trixtank	12.000 -
støbning ved møddingsplads	25.000 -
ialt	42.640 kr.
Magleby Præsteembede som ejer af matr.2-a, 2,1 ha.	1.780 kr.
gdr. Knud Tunebjerg Rasmussen som ejer af matr.nr. 11-a og 11-b ialt 11,3 ha	9.600 kr.
Viggo Clemmensen som ejer af matr.nr.76-c, ialt 1070 m ² minimumserstatning	1.000 kr.
Hans Christensen som ejer af matr.nr.75-a ialt 1550 m ² minimumserstatning	1.000 kr.
afløbsinstallation med trixtank	19.000 -
	20.000 kr.
Samlet erstatning herefter:	
Landvindingslaget	10.000 kr.
godsejer Ulrik greve Ahlefeldt-Laurvig	5.000 -
gårdejer Arne Jensen	42.640 -
Præsteembedet	1.780 -
gårdejer Knud Tunebjerg Rasmussen	9.600 -
Viggo Clemmensen	1.000 -
Hans Christensen	20.000 -
	90.020 kr.

Beløbene for arealerstatning m.v. vil kunne udbetales, når fredningskendelsen er endelig og vil kunne udbetales direkte til lodsejerne, ikke til panthaverne. For såvidt angår erstatning for trixtanke m.v. deponeres beløbene i et pengeinstitut på bunden konto, hvorfra beløbene vil kunne frigives til vedkommande håndværker eller til ejeren, når det ved bygningsattest fra Sydlangelands kommunes tekniske forvaltning godtgøres, at anlægget er synet og godkendt.

Erstatningsbeløbene udredes med 3/4 af statskassen og med 1/4 af Fyns Amtsråd, jfr. naturfredningslovens § 24.

KORT>

